

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยรัฐ ศึกษากรณีการแถลงข่าวผลการจับกุมผู้ต้องหาของข้าราชการตำรวจ เป็นการศึกษาดังอุดมการณ์สิทธิมนุษยชนซึ่งมุ่งคุ้มครองสิทธิแห่งความเป็นมนุษย์ สิทธิของปัจเจกชนที่ไม่มีผู้ใดก้าวล่วงได้ โดยศึกษาวิจัยแนวความคิดเรื่องสิทธิของมนุษย์อันเป็นสิทธิตามธรรมชาติอันมีอยู่อย่างสมบูรณ์ในสภาวะธรรมชาติ ตามแนวความคิดของปรัชญาตะวันตก เพื่อกำหนดความชัดเจนของสิทธิมนุษยชน แต่อย่างไรก็ตาม สิทธิของปัจเจกชนจะมีอยู่อย่างไรขอบเขตจนก้าวล่วงไปในสิทธิของผู้อื่นหรือสาธารณะชนไม่ได้ ดังนั้นการนำอุดมการณ์สิทธิมนุษยชนตามแนวความคิดปรัชญาตะวันตกมาใช้กับสังคมไทยโดยตรงจึงอาจไม่ถูกต้องนัก ผู้ศึกษาจึงได้ศึกษาถึงสิทธิมนุษยชนในทัศนะของสังคมไทยในเรื่องนี้ด้วย แล้วจึงเปรียบเทียบระหว่างสิทธิมนุษยชนตามอุดมการณ์สิทธิมนุษยชนของปรัชญาตะวันตกกับสิทธิมนุษยชนตามมุมมองของสังคมไทยว่าสอดคล้องไปในแนวทางอันเดียวกันหรือไม่ และคุ้มครองสิทธิของปัจเจกชนเพียงใด

การศึกษาพบว่าประชากรศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง(ร้อยละ 52.7)มีอายุ 30 ปี และต่ำกว่า 30 ปี (ร้อยละ 51.9) ระดับการศึกษาอุดมศึกษา - ปริญญาตรี (ร้อยละ 62.1) ประกอบกิจการส่วนตัวและมีอาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 52.3) มีภูมิลำเนาในชุมชนแบบเมือง (ร้อยละ 77.3) มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 10,000 - 20,000 บาท(ร้อยละ 44.2) และเคยมีประสบการณ์ทราบบหรือเคยเห็นการแถลงข่าวผลการจับกุมผู้ต้องหาของข้าราชการตำรวจมาก่อน (ร้อยละ 94.0) สำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงได้ตั้งสมมุติฐานไว้ 3 ข้อ คือ

1. การแถลงข่าวผลการจับกุมผู้ต้องหาของข้าราชการตำรวจ เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามแนวความคิดอุดมการณ์สิทธิมนุษยชน
2. การแถลงข่าวผลการจับกุมผู้ต้องหาของข้าราชการตำรวจ ในกรณีผู้ต้องหากระทำละเมิดต่อบุคคลอื่นนั้น และการแถลงข่าวนั้นเป็นประโยชน์ต่อมหาชน ไม่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ตามมุมมองของสังคมไทย
3. การแถลงข่าวผลการจับกุมผู้ต้องหาของข้าราชการตำรวจ ในกรณีผู้ต้องหากระทำผิดต่อกฎหมาย ไม่มีเอกชนเป็นผู้เสียหาย และการแถลงข่าวนั้นไม่เป็นประโยชน์ต่อสังคมหรือมหาชน เป็นการละเมิดต่อสิทธิมนุษยชน ตามมุมมองของสังคมไทย

ผลการทดสอบสมมุติฐาน พบว่า

1. สมมุติฐานที่ 1 การแถลงข่าวผลการจับกุมผู้ต้องหาของข้าราชการตำรวจเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามแนวความคิดอุดมการณ์สิทธิมนุษยชน

จากการศึกษาจากแนวความคิดทางปรัชญาตะวันตก พบว่าสิทธิมนุษยชน หมายถึงสิทธิของมนุษย์ ที่มีอยู่อย่างเท่าเทียมกันในความเป็นมนุษย์ อันหมายถึงสิทธิของมนุษย์แต่ละคนหรือเรียกว่าสิทธิของปัจเจกชนอันพึงมีอยู่อย่างสมบูรณ์และทัดเทียมกันในธรรมชาติ ที่จะมีชีวิต เสรีภาพ ที่จะแสวงหาความสุข หรือมีความเสมอกันที่จะดำรงชีวิตที่ดี ดังนั้นมนุษย์จึงมีสิทธิที่จะทำอะไรก็ได้เพื่อให้ตนมีชีวิตที่ดี หรือพึงพอใจ แต่เนื่องจากความพึงพอใจของคนหนึ่งอาจจะไปละเมิดอีกฝ่ายหนึ่ง ในธรรมชาติจึงมีกฎแห่งธรรมชาติซึ่งผูกมัดทุกคน และเหตุผลอันเป็นกฎนั้นซึ่งอยู่ในจิตใจของมนุษย์เองสอนให้มนุษย์ทั้งปวงซึ่งใฝ่หาเสรีภาพโดยเสมอกันและเป็นอิสระกันทั้งหมด จึงไม่มีผู้ใดควรทำอันตรายผู้อื่นในชีวิต สุขภาพ อิศรภาพ และทรัพย์สินสมบัติ การกระทำใดที่ไม่เป็นอันตรายต่อชีวิต สุขภาพ เสรีภาพ หรือทรัพย์สินของผู้อื่นแล้วมนุษย์ย่อมมีสิทธิที่จะกระทำการนั้น แต่เนื่องจากการใช้กฎธรรมชาติซึ่งอยู่ในจิตใจมนุษย์แต่ละคนมีไม่เท่าเทียมกันมนุษย์จึงได้ร่วมกันเป็นรัฐและมอบหมายให้รัฐใช้อำนาจคุ้มครองบุคคลแทนแต่ละบุคคล หน้าที่ประการเดียวของรัฐคือให้ความปลอดภัยแก่บุคคล และสิ่งเหล่านี้มีอยู่เพื่อจุดประสงค์ของบุคคลหรือปัจเจกชน รัฐและกฎหมายไม่ได้เพิ่มอะไรให้กับสิทธิอันมีอยู่อย่างสมบูรณ์ในสภาวะธรรมชาติ สิทธิธรรมชาติจึงกลายเป็นสิทธิทางกฎหมายซึ่งรัฐต้องบังคับใช้ ดังนั้นสิทธิที่ไม่ได้บัญญัติคุ้มครองอย่างชัดเจนโดยกฎหมายมิได้หมายความว่าสิทธิดังกล่าวไม่มีอยู่ หรือสูญหายไป แต่ยังคงมีอยู่ในสภาวะธรรมชาติและรัฐต้องให้ความคุ้มครอง

ดังนั้นในกรณีการแถลงข่าวผลการจับกุมผู้ต้องหาของข้าราชการตำรวจต่อสื่อมวลชนโดยผู้ต้องหาไม่ได้ยินยอมแต่อยู่ในภาวะยอมจำนน เห็นได้ว่าผู้ต้องหาเกิดความอาย เครียด ประหม่า พยายามหลบหน้า หลบกล้องถ่ายภาพหรือเครื่องบันทึกภาพเพื่อไม่ให้ผู้คนเห็นหน้า สถานการณ์ดังกล่าวถึงแม้จะยืนยันไม่ได้ว่าสภาวะจิตใจของผู้ต้องหาได้รับผลกระทบอย่างไร แต่ก็ไม่สามารถปฏิเสธได้เลยว่าจะไม่มีผลกระทบต่อสภาวะจิตใจ ร่างกายและความเป็นอยู่ในสังคมของผู้ต้องหา การที่ผู้ต้องหากระทำผิดได้รับการลงโทษตามกฎหมายไม่ได้หมายความว่าสิทธิในชีวิต สุขภาพ เสรีภาพ และความเป็นอยู่หรือความสัมพันธ์ทางสังคมทั้งหมดจะถูกกลืนรอน ผู้ต้องหายังคงมีสิทธิที่จะไม่สื่อสาร สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองในชีวิต สุขภาพ อันรวมถึงสภาวะจิตใจ สิทธิที่ไม่ได้บัญญัติคุ้มครองอย่างชัดเจนโดยกฎหมายมิได้หมายความว่าสิทธิดังกล่าวไม่มีอยู่หรือสูญหายไปแต่อย่างใด แต่ยังคงมีอยู่ในสภาวะธรรมชาติ ดังนั้นสิทธิของมนุษย์ที่จะได้รับการคุ้มครองจากรัฐในด้านของชีวิต ถึงแม้จะไม่ได้กล่าวถึงร่างกายและจิตใจ แต่ชีวิตในที่นี้ก็ย่อมรวมทั้งร่างกายและจิตใจ อันมีทฤษฎีทางการแพทย์สนับสนุนว่าร่างกายและจิตใจไม่สามารถแยก

จากกันได้ ดังเช่น แพทย์พบว่าการทำงานของหัวใจนั้นจะถูกควบคุมโดยสมองและระบบประสาท ผลลัพธ์อะไรก็ตามที่เกิดต่อสมองต่อจิตใจ ก็จะมีผลโดยตรงมายังหัวใจ หรือร่างกายอีกด้วย ดังนั้นการกระทำอันเป็นผลกระทบต่อจิตใจย่อมเป็นการกระทำต่อร่างกายด้วยอันเป็นการละเมิดต่อชีวิต และสิทธิของมนุษย์อันมีอยู่อย่างสมบูรณ์ในสภาวะธรรมชาติ ฉะนั้นการแสวงหาผล การจับกุมผู้ต้องหาของข้าราชการตำรวจจึงเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามแนวความคิดอุดมการณ์สิทธิมนุษยชน อันสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 1

2. สมมุติฐานที่ 2 การแสวงหาผลการจับกุมผู้ต้องหาของข้าราชการตำรวจ ในกรณีผู้ต้องหากระทำละเมิดต่อบุคคลอื่นนั้น และการแสวงหาผู้ต้องหาเป็นประโยชน์ต่อมหาชน ไม่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ตามมุมมองของสังคมไทย

จากการศึกษาวิจัยเก็บข้อมูลภาคสนามในสังคมไทยปรากฏในบทที่ 4 ตารางที่ 4.7 พบว่าจากกลุ่มประชากรศึกษาทั้งหมด 968 คน

กรณีผู้ต้องหาได้กระทำผิดละเมิดต่อบุคคลอื่นมีเอกชนหรือบุคคลได้รับความเสียหาย เช่น ในการกระทำผิดข่มขืนผู้อื่น ทำร้ายหรือฆ่าผู้อื่น ลักทรัพย์ ฉ้อโกงทรัพย์ผู้อื่น เป็นต้น

ประชากรศึกษา จำนวน 91.5 % เห็นว่าการนำตัวผู้ต้องหามาแสวงหาผล การจับกุมผู้ต้องหาของข้าราชการตำรวจ ในกรณีผู้ต้องหากระทำผิดละเมิดต่อบุคคลอื่นอันมีเอกชน หรือบุคคลได้รับความเสียหาย ไม่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ต้องหา

ประชากรศึกษา จำนวน 8.5 % เห็นว่าการนำตัวผู้ต้องหามาแสวงหาผล การจับกุมผู้ต้องหาของข้าราชการตำรวจ ในกรณีผู้ต้องหากระทำผิดละเมิดต่อบุคคลอื่นอันมีเอกชน หรือบุคคลได้รับความเสียหาย เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ต้องหา

สรุปได้ว่าการที่ข้าราชการตำรวจนำผู้ต้องหามาตั้งแสวงหาผลการจับกุม ในกรณีที่ผู้ต้องหาได้ไปกระทำผิดในความผิดต่อบุคคลอื่นได้รับความเสียหาย ไม่เป็นการ ละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ต้องหาในมุมมองของสังคมไทย อันสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ 2

3. สมมุติฐานที่ 3 การแสวงหาผลการจับกุมผู้ต้องหาของข้าราชการตำรวจ ใน กรณีผู้ต้องหากระทำผิดต่อกฎหมาย ไม่มีเอกชนเป็นผู้เสียหาย และการแสวงหาผู้ต้องหาไม่เป็น ประโยชน์ต่อสังคม หรือมหาชน เป็นการละเมิดต่อสิทธิมนุษยชน ตามมุมมองของสังคมไทย

จากการศึกษาวิจัยเก็บข้อมูลภาคสนามในสังคมไทยปรากฏในบทที่ 4 ตารางที่ 4.7 พบว่าจากกลุ่มประชากรศึกษาทั้งหมด 968 คน

ในกรณีผู้ต้องหาได้กระทำผิดอันกฎหมายบัญญัติให้เป็นความผิด ไม่มีเอกชนหรือ บุคคลได้รับความเสียหาย รัฐเป็นผู้เสียหาย เช่น ในการกระทำผิดเกี่ยวกับเสพยาเสพติด มี ยาเสพติดไว้ในความครอบครอง การเล่นการพนัน การค้าประเวณี เป็นต้น

ประชากรศึกษา จำนวน 78 % เห็นว่าการนำตัวผู้ต้องหามาแถลงข่าวผลการจับกุมผู้ต้องหาของข้าราชการตำรวจ ในกรณีผู้ต้องหากระทำผิดต่อกฎหมายอันกฎหมายบัญญัติให้เป็นความผิด ไม่มีเอกชนหรือบุคคลได้รับความเสียหายโดยตรง ไม่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ต้องหา

ประชากรศึกษา จำนวน 22 % เห็นว่าการนำตัวผู้ต้องหามาแถลงข่าวผลการจับกุมผู้ต้องหาของข้าราชการตำรวจ ในกรณีผู้ต้องหากระทำผิดต่อกฎหมายอันกฎหมายบัญญัติให้เป็นความผิด ไม่มีเอกชนหรือบุคคลได้รับความเสียหายโดยตรง เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ต้องหา

สรุปได้ว่าการที่ข้าราชการตำรวจนำผู้ต้องหามาแถลงข่าวผลการจับกุม ในกรณีที่ผู้ต้องหาได้ไปกระทำผิดที่กฎหมายกำหนดให้เป็นความผิด ไม่มีบุคคลหรือเอกชนได้รับความเสียหายโดยตรง (รัฐเป็นผู้เสียหาย) ไม่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ต้องหาในมุมมองของสังคมไทยเช่นเดียวกัน ซึ่งผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ 3 จึงปฏิเสธสมมุติฐานที่ 3

จากผลการวิจัยโดยการเก็บข้อมูลภาคสนามดังกล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า ถึงแม้ว่ากลุ่มประชากรศึกษาจะมีอายุเท่าไร หรือเพศอะไร หรือจบการศึกษาหรือกำลังศึกษาอยู่ในระดับการศึกษาใด หรือประกอบอาชีพอะไร มีรายได้เท่าไร เป็นผู้ที่อยู่ในสังคมเมืองหรือชนบท มีความแตกต่างทางสถานะอย่างไรก็ตามก็สามารถเป็นตัวแทนของสังคมไทยได้โดย ทุกกลุ่มสังคมมีแนวความคิดที่ไปในแนวทางเดียวกัน มีค่านิยมเดียวกันของสังคมไทย คือ เห็นว่าการแถลงข่าวผลการจับกุมผู้ต้องหาในทุกกรณีคือทั้งกรณีผู้ต้องหากระทำผิดต่อบุคคลอันมีเอกชนเป็นผู้เสียหาย และกรณีที่กระทำผิดกฎหมายที่กำหนดให้เป็นความผิดไม่มีบุคคลได้รับความเสียหายโดยตรง (รัฐเป็นผู้เสียหาย) ของข้าราชการตำรวจ ไม่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือไม่ถือว่าเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ต้องหาแต่ประการใด โดยสังคมไทยมองว่าผู้ต้องหาได้กระทำผิดมาแล้วก็สมควรได้รับการลงโทษจากสังคมด้วยอีกส่วนหนึ่งนอกเหนือจากการลงโทษตามกฎหมาย

เห็นได้ชัดแจ้งว่าการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามแนวความคิดของปรัชญาตะวันตก และของสังคมไทยนั้นแตกต่างกันอันเนื่องมาจากค่านิยม มรดกทางวัฒนธรรมของสังคมไทย ซึ่งเป็นระบบสังคมศักดินานิยม ระบบอุปถัมภ์ ระบบเจ้าขุนมูลนาย มีค่านิยมที่ยอมตามไม่ได้แย้งผู้น้อยเชื่อฟังผู้ใหญ่ ประชาชนส่วนใหญ่ยอมอยู่ใต้อำนาจรัฐ และหากเป็นกรณีรัฐไม่ได้กระทำผิดกฎหมายอย่างชัดแจ้งก็จะมีผู้โต้แย้ง

อย่างไรก็ตาม ถ้าพิจารณาอย่างถี่ถ้วนแล้วแนวความคิดเรื่องสิทธิเรื่องส่วนตัวเท่าที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนั้นยังอยู่ในขอบเขตจำกัด เราเน้นความสำคัญที่เสรีภาพ (freedom) มากอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเสรีภาพในการพูด การ

เขียน การพิมพ์ การโฆษณา เสรีภาพในข่าวสาร ไปรษณีย์ การแสดงออกและความเห็น การกระจายเสียง ไม่ได้เน้นความสำคัญของความรับผิดชอบ (responsibility) ซึ่งเป็นองค์ประกอบควบคู่กับเสรีภาพ ประการสำคัญรัฐธรรมนูญไม่ได้กล่าวถึงสิทธิเรื่องส่วนตัวอย่างแจ่มชัด จึงยากที่จะเข้าใจความหมายและความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิ (right) กับเสรีภาพและความรับผิดชอบได้อย่างถูกต้อง

สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งหมด ทำให้เกิดการโต้แย้งกันในเรื่องขอบเขตจำกัดของสิทธิ และเสรีภาพ เป็นไปไม่ได้ที่จะกำหนดหลักตายตัวให้เป็นที่ยอมรับของทุกคน ผู้ปฏิบัติหน้าที่มีความคิดเห็นมุมมองหนึ่ง ผู้มองการปฏิบัติและผู้ถูกกระทำมีความคิดเห็นในอีกมุมมองหนึ่ง เปรียบเสมือนการมองเหรียญคนละด้าน มีหลายคนพยายามที่หามาตรฐานแต่ไม่สำเร็จ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนอาจใช้เป็นแนวทางได้ ปฏิญญาฯจะต้องยืดหยุ่นพอที่จะปรับเข้ากับข้อแตกต่างในความคิดเห็นและกับการเปลี่ยนแปลงในการตีความได้ สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปทำให้จำเป็นต้องเปลี่ยนแก้ไขเส้นขีดคั่นระหว่างเสรีภาพกับสิทธิของปัจเจกชน

ถ้าเราจะดำรงชีวิตอยู่กับเพื่อนมนุษย์ของเรา และให้ได้ประโยชน์จากชีวิตสังคมก็จะต้องมีการเสียสละผลประโยชน์ส่วนตัวให้กับผลประโยชน์ส่วนรวมกันบ้าง ข้อนี้เป็นที่เข้าใจแม้ในความคิดอุดมการณ์ประชาธิปไตย ซึ่งมีประเพณีปัจเจกนิยมอย่างแรงกล้า จากการพัฒนาทางสังคมผลสืบเนื่องจากปัญหาของการสร้างดุลยภาพอันเหมาะสมระหว่างเสรีภาพและสิทธิ ไม่มีบุคคลใดอาจได้รับอนุญาตให้แสวงหาผลประโยชน์ของตนเองให้บรรลุจุดประสงค์ของตนโดยไม่คำนึงถึงผลการกระทำของตนอันอาจบังเกิดแก่ผู้อื่น

รุสโซสนับสนุนเสรีภาพสำหรับบุคคล แต่เขาเกรงว่าการแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวจะทำให้ประชาคมแตกแยกออกเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย ทำให้คนหนึ่งอยู่ได้อ่านาจอีกคนหนึ่ง และบั่นทอนทำลายสังคมซึ่งเป็นสิ่งเดียวที่เป็นทางทำให้คนดำรงชีวิตอันอุดมด้วยศีลธรรม ในการพิจารณาปัญหาของอิสรภาพและสิทธิอำนาจ ปราชญ์ทางการเมืองส่วนมากถือหลักให้เกิดดุลยภาพระหว่างสองอย่างนี้ คนเหล่านี้มองเห็นอิสรภาพและสิทธิอำนาจเป็นพลังที่ต้านกัน แต่ละอย่างก็เป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิตที่ดีด้วยกัน ดังนั้นปัญหาจึงอยู่ที่ที่จะกำหนดเสรีภาพที่พึงปรารถนาขึ้นแล้วชี้ให้เห็นขอบเขตของเสรีภาพเหล่านี้ และสร้างสถาบันขึ้นเพื่อธำรงรักษาโครงสร้างที่เกิดขึ้นตรงกันข้าม รุสโซพยายามเชื่อมเสรีภาพและสิทธิอำนาจเข้าด้วยกัน เขายืนยันว่า ถ้าหากได้สังคมชนิดที่ถูกต้องแล้ว สิ่งเหล่านี้เป็นหลักการที่ส่งเสริมมากกว่าที่จะเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน¹

บุคคลคนหนึ่งไม่อาจใช้สิทธิถึงขนาดที่เป็นผลเสียหายหรือก่อให้เกิดความไม่สะดวกร้ายแรงต่อคนอื่น ๆ สังคมเสรีทุกสังคมพยายามลดความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์

¹ เอ็ม.เจ.ฮาร์มอน, เรื่องเดียวกัน, หน้า 419 - 420

เฉพาะตัวกับผลประโยชน์ทั่วไป ในสหรัฐ ระบบรัฐบาลได้ก่อตั้งขึ้นส่วนหนึ่งโดยอาศัยสมมุติฐานที่ว่าจากการปะทะขัดกันระหว่างผลประโยชน์เฉพาะตัวทั้งหลายจะเกิดผลประโยชน์ทั่วไปขึ้นมา²

ถึงแม้ว่ามนุษย์จะมีวัฒนธรรม ประเพณี กฎระเบียบที่ใช้เป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติของสังคม จนกระทั่งพัฒนามาเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน แต่กฎหมายของมนุษย์ก็ไม่สามารถครอบคลุม ค้ำครองสิทธิและเสรีภาพของมนุษย์ได้ทั้งหมด จะเห็นได้ว่ากฎหมายที่บัญญัติขึ้นมีช่องว่างและไม่เป็นธรรมกับทุกฝ่ายเสมอ “ดังเพลโตสรุปเห็นว่า การบัญญัติกฎหมายไม่เพียงแต่ไม่จำเป็นเท่านั้น หากยังเป็นผลร้ายอีกด้วย กฎหมายในรูปที่ใช้กันเป็นกรอบของกฎและระเบียบข้อบังคับกำหนดความประพฤติของมนุษย์และใช้บังคับเป็นการทั่วไปโดยลักษณะของกฎหมาย ย่อมไม่สามารถสอดส่องไปถึงสภาพแวดล้อมของกรณีแต่ละเรื่องแต่ละรายที่ย่อนคลายและผันแปรไป และมักไม่ปรับให้รวดเร็วพอที่จะคำนึงถึงสภาพแวดล้อมเหล่านั้นด้วยเหตุนี้ กฎหมายจึงไม่ยุติธรรม”³ กฎหมายจึงเป็นสิ่งที่ด้อยกว่าความรู้

ดังเช่นในแนวความคิดของมองเตสกีเออ เห็นว่า กฎหมายบัญญัติเพียงอาศัยพื้นฐานของกฎธรรมชาติ เช่นที่ใช้กับคนและเหตุผลของเขา นี้ไม่หมายความว่า กฎหมายทั้งปวงของคนจะพึงเหมือนกันหมดทุกกาลเวลา ตรงกันข้าม ภาวะการณ์ของคนในสังคมต่างๆแตกต่างกันอย่างยิ่ง และ “น่าจะเป็นคราวบังเอิญอย่างเหลือเกิน” ที่กฎหมายของสังคมหนึ่งจะเกิดเหมาะสมกับอีกสังคมหนึ่งได้ กฎหมายที่เหมาะสมและสอดคล้องกับธรรมชาติจะต้องสัมพันธ์กับภาวะซึ่งมีอยู่ต่างๆมากหลายด้านด้วยกัน “ธรรมชาติและหลัก” ของการปกครองจะต้องคำนึงถึงปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ ศาสนา และอื่นๆมากมาย ซึ่งทั้งหมดนี้มีผลสัมพันธ์ต่อกฎหมายทั้งสิ้น กฎหมาย “ควรจะสัมพันธ์กับดินฟ้าอากาศของแต่ละประเทศ กับลักษณะเนื้อที่ดิน กับตำแหน่งที่ตั้งขนาด กับอาชีพหลักของชาวเมือง จะเป็นชาวไร่ พรานหรือเลี้ยงแกะ กฎหมายควรมีส่วนสัมพันธ์กับขนาดของอิสรภาพซึ่งรัฐธรรมนูญจะยอมรับ กับศาสนา กับจิตใจนิยม ทรัพย์สินสมบัติ จำนวน การพาณิชย์ กิริยาท่าทางและประเพณีของพลเมือง กล่าวโดยสรุป ทั้งหมดมีส่วนสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และทั้งยังสัมพันธ์กับกำเนิด กับเจตนาของนักนิติบัญญัติ และกับระเบียบของสิ่งต่างๆซึ่งสิ่งเหล่านี้ตั้งอยู่ในแ่งมุมต่างๆ ทั้งหมดดังกล่าวที่ควรจะได้พิจารณาถึง (เจตนารมณ์แห่งกฎหมาย 1/3)⁴

เมื่อเปรียบเทียบกับแนวความคิดของมองเตสกีเออแล้ว ในทำนองเดียวกัน การมองในเรื่องสิทธิมนุษยชนกรณีการแถลงข่าวผลการจับกุมผู้ต้องหาของข้าราชการตำรวจเป็นการ

² เรื่องเดียวกัน , หน้า 444 - 445

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 52

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 385

ละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่มันไม่สามารถนำแนวความคิดของตะวันตกมาใช้เป็นเครื่องมือในการวัดคณียังไม่ถูกต้องนักยังต้องคำนึงถึงสภาพสังคมไทย และการแปลงข่าวในแต่ละกรณีด้วย

ดังนั้นสิทธิของมนุษย์ควรมีอยู่เพียงใด สิทธิตามกฎหมายนั้นเราสามารถทราบได้โดยอ่านจากกฎหมายหรือข้อบังคับต่างๆที่รัฐได้ตราออกใช้ จะโดยรัฐสภาหรือทางศาลก็ดี แต่สิทธิมนุษยชนหรือสิทธิตามธรรมชาตินั้น เราไม่มีทางทราบได้ด้วยวิธีดังกล่าว คือ ใครคนหนึ่งอาจคิดว่าเขามีสิทธิอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่คนอื่น ๆ ก็อาจคิดว่าเขาไม่มีสิทธิ แต่ทั้งผู้อ้างและผู้คัดค้านต่างไม่มีอะไรจะพิสูจน์ว่าสิทธิที่อ้างและคัดค้านนั้นมีจริงหรือไม่ เพราะเป็นเรื่องของความคิดเห็น สิ่งที่ทำจะทำได้ก็คือต่างฝ่ายต่างหาเหตุผลมาสนับสนุนข้ออ้างของตนเท่านั้น⁵

แนวทางที่รัฐธรรมนูญหวังจะใช้ปฏิบัติกับแนวทางที่ใช้ปฏิบัติจริงๆ นั้น อาจแตกต่างกันเป็นคนละเรื่องทีเดียว

ในทางปรัชญา การละเลยกฎหมายธรรมชาติ หรือกฎหมายของพระเจ้าเป็นเจ้าของ หรือว่าการละเมิดรัฐธรรมนูญ เหล่านี้ทำให้รัฐล่มจม

จะเห็นได้ว่าในเรื่องของสิทธิมนุษยชนจึงเป็นปรากฏการณ์ที่ลึกลับ ชัดแย้งกันในตัวเองเพราะมีปัญหาช่องว่างระหว่างอุดมการณ์ของสิทธิมนุษยชนกับการปฏิบัติ สิทธิมนุษยชนเป็นเรื่องอุดมการณ์ การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต้องปรับใช้ให้เหมาะสมแต่ละสังคมแต่ละประเทศ เนื่องจากความขัดแย้งหรือฝ่าฝืนต่ออุดมการณ์สิทธิมนุษยชน อาจแตกต่างกันได้แล้วแต่เวลา และสถานที่ ถึงแม้ว่าความขัดแย้งในเรื่องดังกล่าวจะมีอยู่ทั่วไปในทุกสังคมก็ตาม แต่มิได้หมายความว่า การขัดแย้งหรือฝ่าฝืนต่ออุดมการณ์สิทธิมนุษยชนของสังคมหนึ่ง จะเป็นการฝ่าฝืนของทุกสังคม เพราะแต่ละสังคมย่อมมีกฎ ระเบียบ และวัฒนธรรมของตนเอง เพื่อความเหมาะสมและสวัสดิภาพของสมาชิกแห่งสังคมนั้นเอง สิ่งที่มีองว่าผิดในสังคมหนึ่งอาจเป็นการถูกต้องถ้าปฏิบัติอย่างเดียวกันในสังคมหนึ่ง หรือการมองว่าผิดในยุคหนึ่งสมัยหนึ่ง แต่ในสังคมเดียวกันนั้น เมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไป การกระทำอาจจะไม่ถูกมองว่าเป็นสิ่งผิดหรืออาจเป็นสิ่งที่ยอมรับและถือว่าถูกต้องก็ได้ เพราะทุกสังคมทุกประเทศในแต่ละยุคแต่ละช่วงเวลามีความแตกต่างกันทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และแนวความคิดทางกฎหมาย ฉะนั้นหลักอุดมการณ์ทั้งหลายมิใช่สิ่งที่สถิตย์อยู่ในสูญญากาศ หากยอมรับรากฐานเป็นมา และสัมพันธ์อยู่กับสภาวะแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรมตามกาลและเทศะ โดยอาศัยรากฐานเป็นมา และสภาวะแวดล้อมทางสังคมหรือวัฒนธรรมนี้เองที่หลักอุดมการณ์ได้พัฒนาขึ้นเป็นหลักการที่ใช้ประพฤติปฏิบัติในวิถีชีวิตของสังคมนั้นๆ ในกาลเทศะเช่นว่านั้น หลักอุดมการณ์กับการปฏิบัติ จึงบรรจบสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ด้วยเหตุนี้ความเป็นสากลของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน จริงๆ แล้ว จึงมีข้อจำกัดอยู่ในตัวเอง

⁵ Cranston, op. cit, p. 14 อ้างใน กุลพล พลวัน, เรื่องเดียวกัน, หน้า 51

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ทั้งเรื่องความไม่ชัดเจนของสิทธิมนุษยชน และการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนของประชาชน จากการดำเนินการของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการแถลงข่าวจับกุมผู้กระทำความผิดของข้าราชการตำรวจ ปราบปรามการณดังกล่าวชี้ให้เห็นว่ายังมีช่องว่างอยู่มากระหว่างเรื่องสิทธิมนุษยชน สิทธิของปัจเจกชน กับสิทธิของสาธารณะชน ประเด็นคงจะไม่อยู่ที่ว่าใครผิดใครถูก แต่เห็นจะเป็นปัญหาที่ว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนยังมิได้ผสมผสานเข้ากับสภาพแวดล้อมทางสังคมวัฒนธรรมของไทยอย่างแท้จริง จึงจำเป็นที่จะต้องสร้างกรอบ หรือจำกัดปัญหานี้ให้อยู่ในกรอบแนวคิดที่ชัดเจน ในเรื่องสิทธิมนุษยชน ที่สอดคล้องกับสังคม และวัฒนธรรมไทย เพื่อช่วยให้ปัญหาลักลั่น หรือความขัดแย้งเรื่องสิทธิมนุษยชนลดน้อยลง

ดังนั้นสิทธิมนุษยชนแท้จริงจะเกิดขึ้นได้ขึ้นอยู่กับความสามารถของมวลสมาชิกในสังคมที่จะใช้ดุลยภาพอันเหมาะสมของเสรีภาพ และสิทธิอำนาจ ปัญหานี้ไม่อาจจบไปได้โดยปล่อยให้เจ้าหน้าที่ถ่วงอยู่กับข้างใดข้างหนึ่ง สิ่งที่สำคัญคือรากฐานความคิดเรื่องสิทธิธรรมชาติ สิทธิของมนุษย์อันมีอยู่ในสภาวะธรรมชาติ และรัฐกำเนิดมาเพื่อมนุษย์ เพื่อบุคคลหรือปัจเจกชน ซึ่งจะต้องปลูกฝังแนวความคิดหรือรากฐานแนวความคิดดังกล่าวให้เป็นฐานความคิดหลักให้แก่สังคมไทย

ข้อเสนอแนะ

1. การแก้ปัญหการละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย จะกระทำไม่ได้หากแนวความคิดอุดมการณ์สิทธิมนุษยชนยังไม่เข้ามาเป็นรากฐานความคิดหลักของสังคมไทย ดังนั้นจึงควรให้การศึกษ หรือเป็นวิชาบังคับให้เยาวชนไทยได้ศึกษารู้ถึง สิทธิธรรมชาติ สิทธิมนุษยอันมีอยู่ในสภาวะธรรมชาติภายใต้กฎธรรมชาติตามแนวความคิดของปรัชญาตะวันตก

2. ในกรณีการแถลงข่าวผลการจับกุมผู้ต้องหาของข้าราชการตำรวจ ถึงแม้ว่ามุมมองของสังคมไทยส่วนใหญ่หรือรากฐานความคิดหลักของสังคมไทยเห็นว่าไม่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน แต่ก็มีส่วนหนึ่งในสังคมไทยแม้ว่าจะยังไม่เป็นกระแสความคิดหลักของสังคมมองว่าเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอันสอดคล้องกับแนวความคิดอุดมการณ์สิทธิมนุษยชนของนักปรัชญาตะวันตก ดังนั้นการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งเป็นเจ้าพนักงานหรือตัวแทนของรัฐควรจจะรับฟังและมองในมุมมองของกระแสความคิดรองด้วยส่วนหนึ่ง ทั้งนี้มิใช่การแถลงข่าวผลการจับกุมผู้ต้องหาจะกระทำมิได้แต่สามารถเปลี่ยนวิธีกระทำโดยให้คำนึงถึงสภาพจิตใจของผู้ถูกนำมาแถลงข่าวด้วย โดยอาจใช้ภาพวาด ภาพถ่าย ของผู้ต้องหาแทนตัวคนจริงๆที่มีชีวิตจิตใจ หรือแถลงเพียงชื่อ และพฤติการณ์ เช่นเดียวกับในหมู่ประเทศตะวันตกหรือประเทศในเอเชียที่เจริญแล้วถือปฏิบัติ อาจใช้เป็นภาพวาดดังตัวอย่างภาพดังนี้

ภาพวาดของนายโชโก อาซาฮาระ ผู้นำโอมชินริเกียวขณะขึ้นศาล

และควรแถลงข่าวเฉพาะคดีที่เห็นว่าจะเกิดประโยชน์ต่อสาธารณชนหรือความสงบเรียบร้อยของสังคม เช่น หากแถลงข่าวอาจเป็นประโยชน์ต่อการติดตามจับกุม ต่อการระงับป้องกันของคนในสังคม

3. ให้ความรู้และสร้างรากฐานแนวความคิดให้แก่ข้าราชการตำรวจให้เกิดความเข้าใจในเรื่องสิทธิมนุษยชน บนรากฐานในเรื่อง สิทธิธรรมชาติตามแนวความคิดของโลกตะวันตก เป็นกรอบแนวความคิดในการตัดสินใจการกระทำใดเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่และนำประเด็นปัญหาดังกล่าวใช้เป็นผลสะท้อนให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ คำนึงถึงสิทธิมนุษยชน และหันมามองการแถลงข่าวจับกุมผู้กระทำผิดของตนว่าในเรื่องใดควรกระทำหรือไม่ โดยนำมุมมองของ

อุดมการณ์สิทธิมนุษยชน และมุมมองในทัศนะของสังคมไทย เข้ามาเป็นกรอบแนวความคิดในการตัดสินใจดำเนินการ

4. ในปัจจุบันผลกระทบจากการสื่อสารในยุคโลกาภิวัตน์ มีผลให้สิทธิในชีวิตของปัจเจกชนถูกคุกคาม ถูกละเมิดโดยสื่อต่างๆที่ต้องการนำเสนออย่างไม่มีขอบเขต ขาดความรับผิดชอบ และมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ ต่อชีวิต ความเป็นส่วนตัว และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ถูกระทำในสังคมอย่างมาก ดังตัวอย่างภาพต่อไปนี้

ภาพการเสนอข่าวของสื่อมวลชนกรณีดาราสาวกับพวกถูกจับฐานเสพยาเสพติด

ภาพการแสดงของสื่อมวลชนกรณีหญิงสาวชาวต่างชาติเข้ามาค้าประเวณีและถูกจับกุม

การแสดงข่าวโดยสื่อมวลชนกรณีภาพข่าวการจับกุมหญิงสาวต่างชาติกระทำผิดค้าประเวณี

ภาพดังกล่าวไม่ใช่เป็นการแถลงข่าวผลการจับกุมของข้าราชการตำรวจ แต่เป็นภาพที่ผู้สื่อข่าวนำภาพในการปฏิบัติหน้าที่ในการจับกุมผู้กระทำผิดมาเสนอต่อสาธารณชน ในกรณีดังกล่าวถึงแม้ผู้ต้องหาได้กระทำผิดจริง แต่สิทธิความเป็นมนุษย์ก็ไม่ได้สูญสิ้นไปกับสิ่งที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นความผิด ดังนั้นอาจใช้วิทยานิพนธ์นี้เป็นแนวทางในการศึกษาต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยสื่อมวลชน ศึกษาในกรณีการนำเสนอข่าวต่างๆ ว่าเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่ ทั้งตามแนวความคิดทางปรัชญาตะวันตกและตามมุมมองของสังคมไทย เพื่อใช้เป็นผลสะท้อนให้สังคมไทย สาธารณชน สื่อมวลชน คำนึงถึงสิทธิมนุษยชน และหันมามองการแสดงข่าวผลการจับกุมผู้กระทำผิดที่เผยแพร่โดยสื่อมวลชน ว่าเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือสิทธิส่วนตัวของปัจเจกชนอันพึงมีอยู่ในมนุษย์ทุกคน

5. เห็นควรให้มีการศึกษาในเรื่องนี้ในด้านอื่นๆเพิ่มขึ้นเพื่อความเจริญทางวิชาการ เพื่อเป็นการแสวงหาช่องทางในการป้องกันมิให้มีการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเพิ่มขึ้น และเพื่อประโยชน์ในการรักษา สิทธิและเสรีภาพของประชาชน